

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ”

ตามแนวทาง “ประชารัฐ”

ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 20 กันยายน 2559

ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

พ.ศ. 2559 - 2564

บทที่ 1

บทนำ

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ. 2551 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 23.93 ล้านตัน และมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย 1.03 กิโลกรัม/คน/วัน ในขณะที่ปี พ.ศ. 2558 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นเป็น 26.85 ล้านตัน และมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งหากพิจารณาถึงกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว พบว่า อัตราขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องมีอัตราเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และกระบวนการในการคัดแยก การจัดเก็บ การรวบรวม และการเก็บขนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง ซึ่งเกิดจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การขาดจิตสำนึกของประชาชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และแนวโน้มการบริโภคของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น โดยวิกฤตปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นนี้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศในระยะสั้น (พ.ศ. 2559 - 2560) และเร่งรัดการดำเนินงานตามแผน Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว ในการนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้หารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 เห็นชอบแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ซึ่งแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะในระยะสั้นของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการลดขยะที่ต้นทางเพื่อให้วางรากฐานการดำเนินการจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ในระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 นั้น เป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs - ประชารัฐ คือ การส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทาง ซึ่งเป็นการจัดการที่ยั่งยืน คือการลดปริมาณขยะจากแหล่งต้นทาง (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือ ตามหลักการสามอาร์ (3Rs) ซึ่งการจัดการขยะนั้น มุ่งเน้นการลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทาง เป็นการเพิ่มมูลค่าหรือแปรรูปขยะ ซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณขยะในภาพรวมทั้งประเทศลดลงทำให้ปริมาณขยะที่จะต้องเข้าสู่ระบบการกำจัดลดลง และมีการกำจัดที่ถูกรื้อวิธีเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ตามแนวคิดเรื่อง “ประชารัฐ” คือการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน/ประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา เป็นต้น

นอกจากการมุ่งลดปริมาณขยะและการคัดแยกขยะที่ต้นทางแล้ว ยังมุ่งสร้างระบบการเก็บขนขยะ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การแปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง การแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า การนำไปผ่านกระบวนการเพื่อผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคตต่อไป

เมื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ แล้วเสร็จในระยะ 1 ปีนั้น ข้อมูลและผลการดำเนินงานที่ได้จากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว จะเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ ระยะสั้นในปีถัดไป เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 เป็นไปตามสถานการณ์จริงในปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้จริง และเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบระบบการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวนี้ เป็นการดำเนินการโดยยึดหลักความรับผิดชอบและหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทุกคน ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตและการจัดการขยะ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ตามกระบวนการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน¹

¹ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ระบุถึงการจัดการขยะ ในหัวข้อ 5.5.4 การจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้ “...เร่งรัดการแก้ไขปัญหามลพิษจากการจัดการขยะเป็นอันดับแรก โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน สร้างวินัยของคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย...”

1.2 คำนิยาม

1.2.1 ขยะมูลฝอย หมายถึง ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป

- **ขยะอินทรีย์** หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ เช่น เศษอาหาร เศษพืช ผัก ผลไม้ ฯลฯ

- **ขยะรีไซเคิล** หมายถึง ขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ ยาง ฯลฯ

- **ขยะอันตราย** หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ ฯลฯ ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัดหรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

- **ขยะทั่วไป** หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายตามธรรมชาติได้ยาก หรือนำไปรีไซเคิลไม่ได้หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน เช่น ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถุงพลาสติก/กล่องโฟม หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ซองครีมเทียม ซองน้ำตาล ฯลฯ

1.2.2 มูลฝอยติดเชื้อ หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้นซึ่งถ้ามีการสัมผัสใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้และรวมถึงมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ในการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลการให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรคการชันสูตรศพหรือซากสัตว์ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขพ.ศ. 2535

1.2.3 กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย หมายถึง ขยะอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆของสถานประกอบการในกำกับของกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงานพ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายพ.ศ. 2535

1.3 สถานการณ์

1.3.1 ขยะมูลฝอย

จากการสำรวจข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าใน พ.ศ. 2558 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น 26.85 ล้านตัน หรือประมาณ 73,560 ตันต่อวัน ซึ่งมากกว่าปีที่ผ่านมา 0.66 ล้านตัน และมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งมากกว่าปีที่ผ่านมา 0.02 กิโลกรัม/คน/วัน โดยสามารถคำนวณอัตราการเกิดขยะมูลฝอยตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

อัตราการเกิดขยะมูลฝอย	กิโลกรัม/คน/วัน
เทศบาลนคร	1.89
เทศบาลเมือง	1.15
เทศบาลตำบล	1.02
เมืองพัทยา	3.90
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0.91

ในการจัดการขยะมูลฝอยนั้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมานี้ เป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดที่ถูกวิธีทั้งสิ้น 8.34 ล้านตัน หรือคิดเป็น ร้อยละ 31 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทั้งสิ้น 4.94 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ไม่นับรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ที่มีการดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยชุมชน จำนวน 4,544 แห่ง หรือคิดเป็น ร้อยละ 58.43 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ไม่นับรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด) และสามารถนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ต้องประมาณ 8.34 ล้านตัน หรือ 22,840 ตันต่อวัน โดยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ต้องและใช้งานได้ จำนวน 448 แห่ง และขยะมูลฝอยอีก 7.15 ล้านตันถูกขนส่งไปยังสถานที่กำจัดหรือเข้าสู่ระบบการกำจัดที่ไม่ถูกต้อง

โดยข้อมูลสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ต้องตามหลักวิชาการมีทั้งสิ้น 448 แห่ง เป็นของรัฐ 338 แห่ง เป็นของเอกชน 110 แห่ง และเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้องทั้งสิ้น 2,156 แห่ง เป็นของรัฐ 1,961 แห่ง และเป็นของภาคเอกชน 195 แห่ง มีสถานียกถ่ายขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 18 แห่งเป็นของรัฐ 5 แห่งและเป็นของเอกชน 1 แห่ง ซึ่งพบว่าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอย่างถูกต้องมีจำนวนลดลง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนจากการเทกองแบบที่มีการควบคุม (Controlled Dump) มาเป็นการกำจัดแบบเทกอง (Open Dump) แทน เนื่องจากประสบกับปัญหาด้านต่างๆ เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ การจัดหาดินฝังกลบ และการขาดพนักงานควบคุมและดูแลระบบ เป็นต้น รวมทั้งการปิดการดำเนินการของสถานที่กำจัดบางแห่ง เนื่องจากปัญหาการร้องเรียนของประชาชน

1.3.2 ขยะอันตราย

ในประเภทของขยะมูลฝอยนั้น มีขยะประเภทหนึ่งที่มีการกำจัดและการจัดการที่แตกต่างจากประเภทอื่น คือ ขยะอันตราย จากข้อมูลใน พ.ศ. 2558 พบว่า ปริมาณขยะอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 0.59 ล้านตัน ซึ่งลดลงจากเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี 2553 ปริมาณขยะอันตราย 0.68 ล้านตัน/ปี) แต่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2557 ร้อยละ 2.6 โดยสามารถแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสัดส่วนหลักของขยะอันตราย คิดเป็นร้อยละ 65 ได้แก่ โทรศัพท์ เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นวีซีดี/ดีวีดี โทรศัพท์ และกล้องถ่ายรูปดิจิทัล และ (2) ขยะอันตรายอื่นๆ ร้อยละ 35 ได้แก่ แบตเตอรี่ หลอดไฟ และภาชนะบรรจุสารเคมี จะเห็นได้ว่าขยะอันตรายที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในครัวเรือน สถานประกอบการ และสำนักงาน หากมีการจัดการขยะอันตรายเหล่านี้อย่างที่ไม่ถูกต้อง ย่อมส่งผลเสียและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน

สำหรับการจัดการกับขยะอันตราย ได้มีการส่งเสริมให้จังหวัดจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมขยะอันตราย ส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตรายจากชุมชน เก็บรวบรวมในภาชนะรองรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งไปกำจัดในสถานที่กำจัดอย่างถูกต้องอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่งหรือมากกว่า 1 แห่ง ขึ้นอยู่กับความพร้อมของจังหวัด โดยในปี 2558 มีศูนย์รวบรวมขยะอันตรายของจังหวัดเกิดขึ้น จำนวน 83 แห่ง โดยสามารถเก็บรวบรวมขยะอันตรายแล้ว 42 แห่ง รวม 250 ตัน และส่งไปกำจัดแล้ว 174 ตัน

กรมควบคุมมลพิษ ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ในส่วนพฤติกรรมของผู้บริโภคในการจัดการกับผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เมื่อไม่ใช้งานแล้ว และได้คาดการณ์ปริมาณการเกิดซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในปี 2558 รายละเอียดดังตารางแสดงผลการคาดการณ์ปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปี 2558 โดยปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE) ส่วนใหญ่มาจากแหล่งกำเนิดที่เป็นบ้านเรือนทั่วไป ประชาชนกว่าร้อยละ 50 ขากผลิตภัณฑ์เมื่อไม่ใช้แล้ว ที่เหลือเก็บรวบรวมไว้ทิ้งปนกับขยะทั่วไปและให้ผู้อื่น การขายซากผลิตภัณฑ์ฯ นี้รวมไปถึงการแลกคืนเพื่อใช้เป็นส่วนลดในการซื้อผลิตภัณฑ์ฯ ใหม่ด้วยแต่ยังมีจำนวนน้อย ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือ การทิ้งปะปนและการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ โดยผู้รับซื้อขยะอย่างไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

ผลการคาดการณ์ปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปี 2558

ลำดับ	ประเภทผลิตภัณฑ์	ปริมาณซากผลิตภัณฑ์ (ตัน/ปี)
1	โทรทัศน์	106,335
2	เครื่องปรับอากาศ	74,799
3	ตู้เย็น	65,765
4	เครื่องซักผ้า	60,492
5	คอมพิวเตอร์	57,058
6	เครื่องเล่นวีซีดี/ดีวีดี	17,912
7	โทรทัศน์	1,682
8	กล้องถ่ายรูปดิจิทัล	190

ที่มา : ประมาณการโดย กรมควบคุมมลพิษ โดยอ้างอิงจาก “โครงการสำรวจปริมาณและชนิดของซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2551” และ “โครงการพัฒนาแนวทางการประเมินปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2555”

ขยะอิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาและคาดการณ์ปริมาณการเกิดซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ขยะอิเล็กทรอนิกส์” จากครัวเรือน เช่น ซากโทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ความเจริญด้านเศรษฐกิจและสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งนี้ ขยะอิเล็กทรอนิกส์จัดเป็นขยะอันตรายจากชุมชนประเภทหนึ่งซึ่งต้องมีการคัดแยกออกจากขยะทั่วไป และเก็บรวบรวมเพื่อนำไปบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระบบการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องครบวงจร นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความอันตรายของขยะอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ และเห็นว่าเป็นขยะที่สามารถขายได้ เนื่องจากมีชิ้นส่วนที่มีค่าหรือวัสดุที่รีไซเคิลได้ ดังนั้น ขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จึงถูกขายให้กับร้านรับซื้อของเก่า หรือชาเล้ง ซึ่งจะถูกนำไปแยกชิ้นส่วนโดยผู้ประกอบการร้านรับซื้อของเก่าเอง หรือชาวบ้านทั่วไป เพื่อคัดแยกชิ้นส่วนที่สามารถรีไซเคิลหรือขายต่อได้ ส่วนชิ้นส่วนหรือซากที่ไม่มีมูลค่า หรือขายต่อไม่ได้ มักถูกทิ้งปะปนไปกับขยะมูลฝอยชุมชน อย่างไรก็ตาม ขยะอิเล็กทรอนิกส์ต่างจากขยะรีไซเคิลทั่วไป (เช่น ขวด แก้ว ขวดพลาสติก กระดาษ กระป๋องอาหาร) เพราะนอกจากประกอบด้วยชิ้นส่วนที่มีมูลค่าสามารถรีไซเคิลได้แล้ว ยังมีชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบของสารอันตรายปะปนอยู่ เช่น โลหะหนักต่างๆ ดังนั้นหากนำไปถอดแยกหรือรีไซเคิลอย่างไม่ถูกต้อง เช่น เผาสายไฟเพื่อคัดแยกทองแดง หรือใช้สารเคมีหรือความร้อนสูงในการสกัดโลหะมีค่า เช่น เงิน ทองแดง หรือแม้กระทั่งทองคำ โดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลในระหว่าง

การทำงานหรือมีระบบการบำบัดมลพิษที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของแรงงานและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้สารอันตรายและมลพิษต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคัดแยกและรีไซเคิลอย่างไม่ถูกต้อง มักจะถูกทิ้งหรือปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการปนเปื้อน การสะสมสารอันตรายในสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ได้

ปริมาณซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 – 2563

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปริมาณซากผลิตภัณฑ์ (1000 ชิ้น/เครื่อง) ในปี พ.ศ.						
	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563
ตู้เย็น	922	972	1,023	1,074	1,125	1,174	1,223
เครื่องซักผ้า	467	495	523	551	581	611	644
เครื่องปรับอากาศ	740	766	796	832	871	911	949
โทรทัศน์ (รวมทุกประเภท)	2,587	2,689	2,790	2,889	2,986	3,081	3,174
เครื่องเล่นภาพและเสียง ขนาดพกพา	3,476	3,537	3,571	3,588	3,598	3,611	3,630
โทรศัพท์มือถือ	9,750	10,337	10,907	11,456	11,983	12,486	12,966
คอมพิวเตอร์ (รวมทุกประเภท)	2,210	2,421	2,630	2,834	3,032	3,222	3,402
เครื่องพิมพ์และโทรสาร	1,520	1,532	1,542	1,546	1,547	1,545	1,543
กล้องดิจิทัลและกล้อง ถ่ายวิดีโอ	875	983	1,059	1,065	1,055	1,106	1,192
หลอดฟลูออเรสเซนต์ (ทุกชนิด)	265,416	273,378	281,579	290,027	298,728	304,702	310,796
แบตเตอรี่แห้ง (ทุกชนิด)	590	614	639	664	677	690	704

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (2555)

1.3.3 มูลฝอยติดเชื้อ

ในปี พ.ศ. 2558 มูลฝอยติดเชื้อเกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ 53,868 ตัน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จะเห็นได้จากเดิมในปี 2553 มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเพียง 40,000 ตัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 57 มาจากโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และอีกร้อยละ 43 มาจากโรงพยาบาลเอกชนและสถานบริการขนาดเล็ก ได้แก่ คลินิก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือสถานีนอนามัย และสถานพยาบาลสัตว์ โดยปริมาณมูลฝอยติดเชื้อทั้งหมดถูกส่งเข้าเตาเผา รวมทั้งสิ้น 35,014 ตัน (ร้อยละ 65) ประกอบด้วย เตาเผาของโรงพยาบาล ประมาณ 2,493 ตัน เตาเผาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 แห่ง ประมาณ 14,926 ตัน และเตาเผาของเอกชน จำนวน 7 แห่ง ประมาณ 17,595 ตัน จะเห็นได้ว่า ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อไม่ได้เข้าสู่ระบบเตาเผา รวมประมาณ 18,854 ตัน (ร้อยละ 35) เนื่องจากโรงพยาบาลหลายแห่งอาจมีการเผากำจัดเอง และสถานบริการสาธารณสุขขนาดเล็ก ได้แก่ คลินิก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือสถานีนอนามัยหลายแห่งมีการนำมูลฝอยติดเชื้อมาฝากกำจัดร่วมกับโรงพยาบาล นอกจากนี้มูลฝอยติดเชื้อบางส่วนอาจถูกนำไปทิ้งร่วมกับมูลฝอยชุมชนหรือมีการลักลอบทิ้ง

ที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้บูรณาการการทำงานร่วมกันในการพัฒนาระบบการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ผลักดันศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวม โดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเพื่อจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวม ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อของกลุ่มพื้นที่ตามผลจากการศึกษาตามโครงการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เมื่อปี 2552 ตลอดจนรูปแบบการรวมกลุ่มพื้นที่ ปริมาณ รูปแบบการจัดการ เส้นทางขนส่ง และความสามารถของเตาเผามูลฝอยติดเชื้อขนาดใหญ่มาร่วมพิจารณา และเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อตามระบบเอกสารกำกับขนส่ง (Manifest System)

1.3.4 กากอุตสาหกรรม

สำหรับกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ในปี 2558 กรมโรงงานอุตสาหกรรมคาดว่า จะมีปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศ 2.8 ล้านตัน โดยเป็นปริมาณการแจ้งขนส่งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) และปริมาณที่ผู้ประกอบการขออนุญาตนำเก็บของเสียไว้ภายในบริเวณโรงงาน (สก.1) เป็นจำนวน 1.07 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นไม่อันตรายที่มีแจ้งขนส่งออกไปบำบัด/กำจัด นอกบริเวณโรงงาน ร้อยละ 34 หรือในปริมาณ 0.97 ล้านตัน ได้รับการจัดการในรูปแบบที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายควบคุมการกำจัดของเสียอันตราย ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่ จากสถิติการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่รวบรวมโดยกรมควบคุมมลพิษ ในระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2558 พบว่า ภาคกลางมีการลักลอบทิ้งมากที่สุด และจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมมากที่สุด ปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีความเป็นอยู่และสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น ปัญหากลิ่น การแพร่กระจายของมลพิษ และสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน พื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนสิ่งมีชีวิตต่างๆ

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายควบคุมการกำจัดขยะอันตราย ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่ จากสถิติการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่รวบรวมโดยกรมควบคุมมลพิษ ในระหว่างปี 2551 – 2558 พบว่า ภาคกลางมีการลักลอบทิ้งมากที่สุด และจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมมากที่สุด ปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีความเป็นอยู่และสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น ปัญหากลิ่น การแพร่กระจายของมลพิษ และสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน พื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนสิ่งมีชีวิตต่างๆ

จากการคาดการณ์ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายโดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ในปี 2558 มีปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศ 34.6 ล้านตัน โดยเป็นปริมาณการแจ้งขนส่งกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) และปริมาณที่ผู้ประกอบการขออนุญาตนำเก็บของเสียไว้ภายในบริเวณโรงงาน (สก.1) เป็นจำนวน 17.23 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย มีการแจ้งขนส่งออกไปบำบัด/กำจัดนอกบริเวณโรงงาน ร้อยละ 40 หรือในปริมาณ 13.99 ล้านตัน ซึ่งได้รับการจัดการในรูปแบบที่แตกต่างกัน

สำหรับกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ในปี 2558 กรมโรงงานอุตสาหกรรมคาดว่า จะมีปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศ 2.8 ล้านตัน โดยเป็นปริมาณการแจ้งขนส่งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) และปริมาณที่ผู้ประกอบการขออนุญาตนำเก็บของเสียไว้ภายในบริเวณโรงงาน (สก.1) เป็นจำนวน 1.07 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายที่มีแจ้งขนส่งออกไปบำบัด/กำจัด นอกบริเวณโรงงาน ร้อยละ 34 หรือในปริมาณ 0.97 ล้านตัน ได้รับการจัดการในรูปแบบที่แตกต่างกัน

ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายที่แฉงชนส่งออกไปบ้ำบัต/กำจัต นอกบริเวณโรงงาน

วิธีการจัดการของเสียที่ไม่เป็นอันตรายจากอุตสาหกรรม	ปริมาณ	
	ล้ันตัน	ร้อยละ
ผ่านกระบวนการเพื่อใช้ซ้ำ	5.26	37.60
แปรใช้ในรูปพลังงาน	2.57	18.30
แปรใช้ในรูปพัสดุ	5.26	37.00
บ้ำบัต	0.31	2.20
กำจัต	0.46	3.3
ส่งออก	0.21	1.50
รวม	13.99	100

ที่มา : ข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม 2558 เป็นปริมาณกากอุตสาหกรรมที่มีการแฉงชนส่งออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) ซึ่งจะไม่รวมปริมาณของเสียที่โรงงานมีการขออนุญาตขยายระยะเวลาในการเก็บของเสียๆ ไว้ภายในโรงงาน (สป.1), กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2558

ปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่แฉงชนส่งออกไปบ้ำบัต/กำจัต นอกบริเวณโรงงาน

วิธีการจัดการของเสียที่เป็นอันตรายจากอุตสาหกรรม	ปริมาณ	
	ล้ันตัน	ร้อยละ
ผ่านกระบวนการเพื่อใช้ซ้ำ	0.22	22.40
แปรใช้ในรูปพลังงาน	0.29	29.70
แปรใช้ในรูปพัสดุ	0.14	14.30
บ้ำบัต	0.04	4.40
กำจัต	0.26	26.80
ส่งออก	0.02	2.40
รวม	0.97	100

ที่มา : ข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม 2558 เป็นปริมาณกากอุตสาหกรรมที่มีการแฉงชนส่งออกนอกบริเวณโรงงานไปจัดการ (Manifest) ซึ่งจะไม่รวมปริมาณของเสียที่โรงงานมีการขออนุญาตขยายระยะเวลาในการเก็บของเสียๆ ไว้ภายในโรงงาน (สป.1), กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2558

1.3.5 การคัดแยกและการเก็บ/ขน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานในภาคปฏิบัติในพื้นที่ ยังขาดความรู้และความเข้าใจ รวมถึงทรัพยากรในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดทำระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพคือข้อมูลขยะในแต่ละพื้นที่ ที่ปัจจุบันข้อมูลขยะในแต่ละพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานยังมีความคลาดเคลื่อนและไม่เป็นไปตามสถานการณ์จริงในพื้นที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการกำหนดนโยบายในการจัดการขยะอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ วัฒนธรรมการจัดการขยะในครัวเรือนนั้นยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากปริมาณขยะจากต้นทางเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบการจัดการลดลงได้อย่างยั่งยืน เพราะหากมีการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ได้แก่ ในครัวเรือน สำนักงาน สถานประกอบการ ต่างๆ รวมทั้งการวางระบบเก็บขนให้สอดคล้อง นอกจากจะทำให้ปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบการจัดการลดลงแล้ว ยังถือว่าเป็นการประหยัดทรัพยากรในการจัดการขยะและเพิ่มมูลค่าให้กับขยะมูลฝอยดังกล่าวด้วย

บทที่ 2

มาตรการเพื่อไปสู่

ความสำเร็จ

บทที่ 2 มาตรการเพื่อไปสู่ความสำเร็จ

2.1 กรอบการดำเนินงาน

การดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพนั้น สามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ระยะต้นทาง คือการลดปริมาณขยะและมีการคัดแยกขยะที่ครัวเรือน สถานที่ราชการ สถานที่สาธารณะ และสถานประกอบการ ระยะกลางทาง คือ การเก็บและขน ที่มีประสิทธิภาพ และระยะปลายทางคือ การจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) เป็นแผนปฏิบัติการในระยะสั้น จึงมุ่งดำเนินการใน 2 ระยะแรกเท่านั้น ได้แก่ ระยะต้นทาง คือการลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทางบนพื้นฐานแนวคิด 3Rs เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยและขยะอันตราย โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและขยะอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์และเพื่อเพิ่มมูลค่าที่ต้นทาง และระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บและขน ที่มีประสิทธิภาพ เพียงพอและสอดคล้องกับสถานการณ์ขยะในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะ ในระยะปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

2.2 วิสัยทัศน์

ร่วมกันจัดการขยะให้ถูกทางเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพียบพร้อมความสะอาด คนในชาติมีความสุข

2.3 พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าเพื่อลดปริมาณการเกิดของขยะมูลฝอย
2. ส่งเสริมการคัดแยก ณ แหล่งกำเนิดตามประเภทของขยะมูลฝอย เพื่อนำขยะกลับมาใช้ใหม่และใช้ซ้ำ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัด
3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยเพื่อไปเข้าสู่ระบบกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งที่เป็นขยะทั่วไป และขยะอันตราย
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในทุกภาคส่วน
5. ส่งเสริมให้มีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อและกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.4 เป้าประสงค์

1. ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทางลดลง
2. ขยะอันตรายได้รับการคัดแยกเพิ่มขึ้น
3. มูลฝอยติดเชื้อและกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

2.5 ตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์

ภายในระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) การจัดการขยะมูลฝอยจะประสบความสำเร็จ โดยมีตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ ดังนี้

1. ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทางลดลงร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559
2. ร้อยละ 100 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศมีการจัดตั้ง “จุดรวมขยะอันตราย” อย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 แห่ง
3. ร้อยละ 85 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. ร้อยละ 70 ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.6 วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขยะอันตรายมูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ในภาพรวมของประเทศ โดยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน

2.7 แนวคิดพื้นฐาน

2.7.1 แนวคิด 3Rs

ขยะมูลฝอยที่เราพบเห็นกันในชีวิตประจำวันนั้น เกิดจากครัวเรือน สถานประกอบการ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ดังนั้นเราจึงต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยใช้หลัก 3Rs ประกอบด้วย

Reduce ลด (คิดก่อนใช้)

การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะเพื่อเป็นการลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้ปืนโตแทนการใช้โฟม การไม่รับถุงพลาสติก การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการซื้อวัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

Reuse ใช้ซ้ำ (ใช้แล้วใช้อีก)

การใช้จ่ายการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การดัดแปลงของเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ให้ใช้ได้ใหม่

Recycle นำกลับมาใช้ใหม่

การคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสำนักงานเพื่อนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะรีไซเคิลแยกโดยทั่วไปได้ 4 ประเภท คือ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ/อโลหะ โดยการเลือกสินค้าที่ทำมาจากวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ หรือการร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการคัดแยกขยะ และการนำขยะรีไซเคิลเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ เป็นต้น

2.7.2 หลักการประชารัฐ

หลักการดำเนินงานตามแนวทาง “ประชารัฐ” นั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงหลักความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางสังคม (Participatory Principle) ในการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย เพื่อความยั่งยืนในการบริหารจัดการในอนาคต โดยส่งเสริมบทบาทของทุกภาคส่วนในสังคม อันประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาคราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชนและประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา ทั้งในกระบวนการการกำหนดนโยบาย การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น รวมตลอดไปถึงการออกแบบการคัดแยกขยะ การเก็บขน การกำหนดมาตรการ และการมีส่วนร่วมในพื้นที่ และการวางระบบการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในอนาคต

2.8 มาตรการ

เพื่อให้เกิดการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ การดำเนินการจึงต้องครอบคลุมการจัดการทั้ง 3 ระยะ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยมีแนวทางในแต่ละมาตรการประกอบด้วย

1) มาตรการลดและคัดแยกที่แหล่งกำเนิด

สนับสนุนและขยายผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่บ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย การเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด

2) มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัด ดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดต่อไปผลักดันให้มีสถานที่รวบรวมและจัดการขยะอันตราย สถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้เพียงพอ โดยสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

3) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ

สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนและประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่การลดการเกิดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ การคัดแยกขยะมูลฝอย จนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย พัฒนานองค์ความรู้รูปแบบเทคโนโลยีการบำบัด/กำจัดขยะมูลฝอย พัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

2.9 กลยุทธ์

จากสถานการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหามูลฝอยไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานเดียว หรือแก้ไขโดยใช้มาตรการด้านใดด้านหนึ่งแต่จำเป็นต้องอาศัยมาตรการที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างบูรณาการในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ โดยจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ “เข้มข้น” และกลไกที่ “แข็งแกร่ง” จากหน่วยงานในทุกภาคส่วน โดยมีความ สอดคล้องทางนโยบายและการ สอดรับ โดยแผนปฏิบัติการนี้ ได้กำหนดให้มีกลยุทธ์ทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

สนับสนุนและขยายผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอย มุ่งเน้นระยะต้นทางและกลางทาง คือ การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะส่งเข้าสู่สถานที่กำจัดด้วยกระบวนการต่างๆ ได้แก่ การคัดแยกขยะมูลฝอยตามประเภทต่างๆ ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล เพื่อสามารถนำขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เป็นการลดภาระในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดต่อไป โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1) การคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนที่สามารถใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมดำเนินการตามแนวทาง “ประชารัฐ” ซึ่งประกอบด้วย ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคการศึกษา และภาคศาสนา ดำเนินการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้คัดแยกรายย่อย เช่น ชาเล้ง ร้านรับซื้อของเก่า เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกจากแหล่งกำเนิด

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการลดปริมาณขยะมูลฝอยประเภทบรรจุภัณฑ์ที่กำจัดยาก มีมาตรการสนับสนุน “ภาคเอกชน” ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและกำจัดได้ง่าย ลดปริมาณการใช้ พลาสติก โฟม หรือวัสดุที่ย่อยสลายยาก รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้บริโภคลดการใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ยากผ่านมาตรการทางธุรกิจต่างๆ

3) ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย ปรับปรุง/จัดหาเครื่องจักร อุปกรณ์ สถานที่เก็บรวบรวม และยานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งต้องมีการวางรูปแบบระบบเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท หรืออาจกำหนดเวลาการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 2 การจัดการขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขยะอันตรายถือเป็นขยะมูลฝอยประเภทที่มีข้อควรคำนึงหลายประการ ได้แก่ระยะเวลาการเก็บขยะอันตรายไว้สถานที่รวบรวมขยะอันตราย ถ้าจัดการไม่เหมาะสมจะส่งผลโดยตรงต่อการปล่อยสารเคมีที่ส่งผลเสียอย่างยิ่งต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีการจัดการโดยเฉพาะ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะอันตรายโดยชุมชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 2) การเก็บรวบรวมขยะอันตรายภายในชุมชนและส่งไปยังสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อรอส่งไปกำจัดตามหลักวิชาการต่อไป

กลยุทธ์ที่ 3 การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ อาทิ สถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลของเอกชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย คลินิกโรค สภากาชาดไทย รวมถึงสถานพยาบาลอื่นๆ ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข และสร้างเครือข่ายการดำเนินการให้ครอบคลุมสถานพยาบาลทุกประเภทรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้มีการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการในโรงงานอุตสาหกรรม โดยเป็นการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรม และมีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การจัดทำฐานข้อมูลสภาพและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นปัจจุบัน
- 2) เตรียมความพร้อมในการจัดทำระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 3) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 4) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในระดับประเทศ เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงกิจกรรมตามกลยุทธ์และมาตรการ ตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้มลพิษ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ				
มาตรการลดและคัดแยก ที่แหล่งกำเนิด	1) หมู่บ้าน/ชุมชน มีการดำเนินการคัดแยก ขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	- ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชน มีการดำเนินการ คัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด - ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ ที่มีการ คัดแยกขยะมูลฝอยอย่างครบถ้วนถูกต้อง ณ แหล่งกำเนิด	ร้อยละ 100 ร้อยละ 40	อปท. มท. ทส.
	2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนและ สถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการคัด แยกขยะมูลฝอยภายในโรงเรียนและ สถานศึกษา โดยจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูล ฝอยที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทขยะ	- ร้อยละจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ในสังกัด อปท. - ร้อยละของจำนวนโรงเรียนในสังกัด ศธ. (ยกเว้นในสังกัด อปท.)	ร้อยละ 100 ร้อยละ 100	อปท. มท. ศธ. ทส.
	3) ศาสนสถานมีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประเภทขยะ	- ร้อยละของจำนวนศาสนสถานที่มีการคัด แยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด - ร้อยละของจำนวนศาสนสถานที่มีการคัด แยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด อย่าง ถูกต้องครบถ้วน	ร้อยละ 100 อำเภอละ 1 แห่ง รวม 878 แห่ง ทั่วประเทศ	อปท. มท. วธ. ทส.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	4) สถานประกอบการภาคเอกชน เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า สถานีบริการน้ำมัน โรงแรม โรงงาน ร้านอาหาร เป็นต้น มีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีภาชนะรองรับตามความเหมาะสมและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น	ร้อยละของสถานประกอบการภาคเอกชน	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	5) ส่งเสริมสถานประกอบการภาคเอกชน มีมาตรการในการลดปริมาณขยะมูลฝอย เช่น การลดการใช้ถุงพลาสติก หรือใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้แทนพลาสติก และโฟม เป็นต้น	ร้อยละของสถานประกอบการภาคเอกชน	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	6) สำนักงานของส่วนราชการทั้งที่เป็น ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีภาชนะรองรับตามความเหมาะสมและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น	ร้อยละของสำนักงานของส่วนราชการ	ร้อยละ 100	ทุกกระทรวง
	7) สถานที่สาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยว ในความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ มีการจัดภาชนะรองรับขยะให้เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทและประเภทขยะที่เกิดขึ้น	ร้อยละของสถานที่สาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยว	ร้อยละ 100	อปท. มท. กก. ทส.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	8) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย อาทิ ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยท้องถิ่น/ชุมชน ละ 1 กิจกรรม	ร้อยละของจำนวนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	9) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกพลาสติกและโฟม ก่อนเข้าสู่ระบบกำจัดซึ่งเป็นการคัดแยกครั้งสุดท้าย	ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท.
มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน	1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอยชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่	ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท.
	2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเวลาและวันในการเก็บ/ขน ขยะแต่ละประเภท	ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท.
	3) จัดให้มีสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยตัวอย่างสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกล เพื่อรอการขนส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม	จำนวนสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยตัวอย่าง	จำนวน 7 สถานี	อปท. มท.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
กลยุทธ์ที่ 2 การจัดการขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ				
มาตรการลดและคัดแยก ที่แหล่งกำเนิด	1) หมู่บ้าน/ชุมชน มีการจัดตั้ง “จุดรวมขยะ อันตราย” ตามแบบกรมควบคุมมลพิษ อย่าง น้อย หมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 จุด	ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชน	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	2) สถานประกอบการภาคเอกชนที่จุดศูนย์ รวมของประชาชน อาทิ ห้างสรรพสินค้า สถานีบริการน้ำมัน มีการจัดตั้งจุดรวมขยะ อันตราย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ ประชาชนในการคัดแยกขยะอันตราย	ร้อยละสถานประกอบการภาคเอกชนที่เป็น จุดศูนย์รวมของประชาชนตามการพิจารณา ของจังหวัด	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	3) สถานประกอบการภาคเอกชนที่เป็น กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศ กระทรวงสาธารณสุข มีการคัดแยกขยะ อันตรายออกจากขยะมูลฝอยประเภทอื่นๆ	ร้อยละของสถานประกอบการภาคเอกชนที่ เป็นกิจการที่เป็นขยะอันตราย	ร้อยละ 100	อปท. มท. สธ. ทส.
	4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดปฏิทิน กำหนดวันเวลาให้ผู้รับซื้อของเก่ารายย่อย และร้านรับซื้อของเก่า ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า และขยะอันตรายเข้ามาให้บริการในแต่ละ พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน	1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดวันเวลา และสถานที่ ในการเก็บ/ขนขยะอันตราย เพื่อรวบรวมไปไว้ยังจุดที่กำหนด	ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดเก็บและสำรวจข้อมูลขยะอันตราย เพื่อจัดทำระบบการเก็บ/ขน ขยะอันตรายในปีต่อไป	ร้อยละขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	ร้อยละ 100	อบจ. มท.
มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ	1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการประชุมเพื่อให้ความรู้ในการจัดการขยะอันตรายอย่างถูกต้องปลอดภัย พร้อมทั้งดำเนินการขึ้นทะเบียนให้กับผู้รับซื้อของเก่ารายย่อยและร้านรับซื้อของเก่า	ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	มท. ทส.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
กลยุทธ์ที่ 3 การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ				
มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน	1) ผลักดันให้มีการใช้ระบบเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) โดยกำหนดเป็นกฎหมายบังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ.
	2) กำกับดูแลให้การบังคับใช้ระบบการติดตามตรวจสอบการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ. มท.
มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ	1) พัฒนาระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ. มท. ทส.
	2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านองค์ความรู้วิชาการ กฎหมาย การบริการจัดการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ. มท. ทส.
	3) ส่งเสริมภาคเอกชนลงทุน หรือร่วมลงทุนในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ. มท. ทส.
	4) ควบคุมกำกับให้สถานประกอบการและหน่วยงานที่รับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อดำเนินการให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดและกรณีท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเองต้องดำเนินการให้ได้ตามที่กฎหมายกำหนด	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		สธ. มท.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ				
มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน	1) กำกับดูแลให้มีการบังคับใช้ระบบการติดตามตำแหน่งรถขนส่งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย (GPS) ทั่วประเทศ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		คม. อก. สตช.
	2) สร้างระบบเฝ้าระวังและติดตามให้มีการขนส่งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดอย่างเข้มงวด	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		คม.
มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ	1) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์กากในโรงงานอุตสาหกรรม และลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ต้องฝังกลบ	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		อก.
	2) สร้างเครือข่ายติดตามเฝ้าระวังปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายในพื้นที่เสี่ยง	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		มท. ทส.
	3) การเสริมสร้างองค์ความรู้เรื่องการจัดการ/การตรวจสอบของเสียอันตรายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด		ทส. อก. สตช.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ				
มาตรการด้านการจัดทำข้อมูล	1) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกรอกข้อมูลสถานการณ์ขยะในแต่ละพื้นที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้	ความสำเร็จในการจัดทำระบบ	การจัดทำระบบสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายและใช้งานได้จริง	มท.
	2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลขยะมูลฝอย/ขยะมูลฝอยตกค้างในพื้นที่	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	3) จัดทำแผนที่ขยะจากการประมวลผลข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความสำเร็จในการจัดทำ	การจัดทำแผนที่ขยะสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทั่วประเทศ	อปท. มท. ทส.
	4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนงาน/โครงการในการจัดการขยะมูลฝอยและการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยตกค้าง	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	5) จังหวัดมีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ ลำดับความสำคัญของพื้นที่ และรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน เพื่อการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Cluster) ในระดับจังหวัด	ร้อยละของจังหวัด	ร้อยละ 100	มท. ทส. พ.น. (กรณีแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงาน)
	6) พัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีขีดความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	มท. ทส.
	7) จัดทำคู่มือการดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายชุมชนในรูปแบบต่างๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการฯ อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสำเร็จในการจัดทำ	การจัดทำคู่มือฯ ลุล่วงตามเป้าหมาย	ทส.
มาตรการด้านการสร้างจิตสำนึกและการประชาสัมพันธ์	1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้กับเยาวชนและประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิดอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 กิจกรรม	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้กับเยาวชนและประชาชนในชุมชน เพื่อให้เห็นความสำคัญในคัดแยกขยะทั่วไปและขยะอันตรายชุมชน	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 100	อปท. มท. ทส.
	3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนและสถานศึกษา ทั้งในภาครัฐและเอกชนมีการกิจกรรมให้ความรู้ และเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีในการคัดแยกขยะมูลฝอย	ร้อยละของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนและสถานศึกษา	ร้อยละ 100	อปท. มท. ศธ. ทส.
	4) หน่วยงานในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่สื่อกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการคัดแยกขยะมูลฝอย	ร้อยละของหน่วยงานในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์	ร้อยละ 100	กรมประชาสัมพันธ์
	5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมมอบรางวัลด้านการคัดแยกขยะให้กับหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ	ระดับความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการมอบรางวัลฯ	มท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มาตรการด้านการติดตามและประเมินผล	1) มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการประเทศไทย ไร้มลพิษสร้างเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยในระดับท้องถิ่น	ระดับความสำเร็จในการจัดตั้งศูนย์ฯ	การจัดตั้งศูนย์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย	มท.

กลยุทธ์/มาตรการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	2) สร้างกลไกและเครือข่ายในการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง	ร้อยละของจังหวัด	ร้อยละ 100	มท. ทส. สธ.
	3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	ร้อยละสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของ อปท.	ร้อยละ 70	ทส.

ตารางที่ 2 การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อบัญญัติ ต่างๆ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้มลพิษ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564

รายละเอียด	หน่วยงานรับผิดชอบ
1) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 รวมทั้งการออกกฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย	กระทรวงมหาดไทย
2) จัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.	กระทรวงมหาดไทย
3) ผลักดัน พ.ร.บ.ส่งเสริมการตลาดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4) ผลักดัน พ.ร.บ.การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5) จัดทำคู่มือทางวิชาการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย
6) ออกข้อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย และขยะอันตราย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7) จัดทำระบบฐานข้อมูลเอกลักษณ์ของกากอุตสาหกรรม (Waste fingerprint)	กระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาลนคร, เทศบาลเมือง, เทศบาลตำบล, องค์การบริหารส่วนตำบล, เมืองพัทยา และ กรุงเทพมหานคร

2.10 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานปฏิบัติระดับกระทรวงทำหน้าที่กำหนดนโยบายและประสานงานในระดับกระทรวง โดยทำหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนดำเนินการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ณ แหล่งกำเนิดเพื่อเพิ่มมูลค่า และนำกลับมาใช้ใหม่
 - รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงวิธีการคัดแยกและเห็นความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอย
 - เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการกำหนดแนวทางส่งเสริม สนับสนุน และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกำหนดระบบการติดตามและกำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการฯ
 - บูรณาการฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์
 - ติดตามประเมินผล และเร่งรัดการปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับจังหวัด
- 2) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 - การพัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับระบบต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย
 - กำหนดกรอบการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศสถานภาพและการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ
 - ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบริโภคสินค้าที่สามารถกลับมาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปได้ และส่งเสริมการคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด
 - เผยแพร่ความรู้สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - สนับสนุนด้านวิชาการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยและการคัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย

- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายชุมชน ตั้งแต่ระบบการคัดแยกที่ต้นทาง จนถึงปลายทาง โดยมีบทบาท ดังนี้
- จัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนหรือขยะอันตรายชุมชนแยกต่างหาก เพื่อนำไปจัดการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป
 - จัดหาอุปกรณ์ในการรองรับ และเก็บรวบรวมขนส่งให้เพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณและประเภทของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น
 - จัดกิจกรรมให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนรู้วิธีและเห็นความสำคัญในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง
 - กำหนดและสนับสนุนการดำเนินการในการคัดแยกขยะในสถานที่ต้นแบบ อาทิ ชุมชน วัด โรงเรียน
 - จัดทำฐานข้อมูลเรื่องขยะมูลฝอยเพื่อนำไปกำหนดทิศทางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถปฏิบัติได้จริง
 - จัดการคัดแยกขยะประเภทพลาสติกและโฟมก่อนเข้าสู่ระบบกำจัด
- 4) กระทรวงสาธารณสุข
- ผลักดันการดำเนินการแบบศูนย์รวมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ
 - กำกับดูแลการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อในภาพรวมของประเทศ ให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการฯ รวมถึงการพิจารณามาตรการเพื่อรองรับสถานการณ์มูลฝอยติดเชื้อจากครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น
 - จัดเตรียมระบบในการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ โดยอาศัยกลไกที่มีอยู่ อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้รวบรวมมูลฝอยติดเชื้อไปไว้ยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อเข้าสู่กระบวนการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดแยกและเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อประกอบในการขอใบอนุญาต
 - จัดทำคู่มือและให้ความรู้ การคัดแยกและการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อให้กับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 5) กระทรวงอุตสาหกรรม
- ผลักดันให้โรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมในประเทศเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการฯ

6) กระทรวงศึกษาธิการ

- จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและรู้วิธีการในการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง
- ส่งเสริมการจัดการขยะในโรงเรียน เช่น ธนาคารขยะในโรงเรียนหรือสถานศึกษา
- สร้างแบบเรียนและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

7) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์)

- ดำเนินการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเชิงรุกให้กับประชาชนและอย่างต่อเนื่อง

8) หน่วยงานราชการอื่นๆ

- ภาครัฐจะเป็นหน่วยต้นแบบในการดำเนินการในการแยกขยะในอาคารสำนักงาน
- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดการขยะของหน่วยงานในสังกัดหรือหน่วยงานในความรับผิดชอบ และส่งเสริมการคัดแยกขยะของหน่วยงานในสังกัดหรือหน่วยงานในความรับผิดชอบ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงสถานประกอบการ ตลาด ห้างร้าน โรงแรม ศาสนสถาน สำนักงาน ฯลฯ ทั่วประเทศ ให้มีการคัดแยกขยะอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรม

9) สถานประกอบการภาคเอกชน

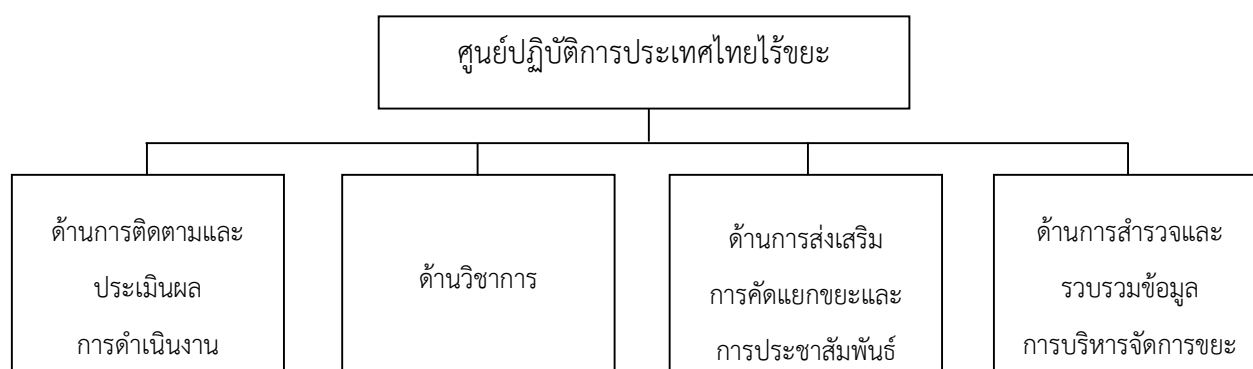
- ดำเนินการคัดแยกขยะในสถานประกอบการทั้งที่เป็นขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไป ขยะอันตราย ขยะอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ
- ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งจุดรวมขยะอันตรายในพื้นที่หรือขยะรีไซเคิล
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการลดขยะและการคัดแยกขยะ
- ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการนี้ รวมทั้งกำหนดให้มีมาตรการในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก

2.11 ศูนย์ปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ

ศูนย์ปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการกำกับและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 เป็นหน่วยงานที่เกิดจากการบูรณาการการทำงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ โดยมีหน่วยงานหลัก 6 หน่วยงานประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์) โดยมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการประสานงาน ติดตามและเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในระดับจังหวัดและภาพรวมระดับประเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แผนปฏิบัติการฯ ได้กำหนดขึ้น โดยการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการดังกล่าวให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

อำนาจหน้าที่

1. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในทุกระดับ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลขยะของประเทศ
2. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการบริหารจัดการขยะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ประสานงาน เร่งรัด และกำกับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)
4. ติดตามและประเมินผลและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะ 1 ปี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ
5. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยแก่สาธารณชน
6. สรุปสถานการณ์การบริหารจัดการขยะและเผยแพร่ต่อสาธารณะ
7. ส่งเสริมการบูรณาการในการทำงานของ 6 หน่วยงานหลัก

มติ ครม. วันที่ 3 พฤษภาคม 2558

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
ของประเทศ
(พ.ศ. 2559 – 2564)

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๑๖๑๖๓

สำนักงานรัฐมนตรี ทส.
รับที่ 2716
วันที่ 11 พ.ค. 2559
เวลา 11:14 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๔/๖๙๓
ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)
ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา รวม ๓ ข้อ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน
กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ
(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ อย่างไรก็ตาม
การดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนแม่บทดังกล่าวมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณ
ในการดำเนินการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันเงินรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ
และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น
ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. รับทราบและเห็นชอบทั้ง ๓ ข้อ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ
ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงบประมาณ
และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๒. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) และให้เร่งรัดการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งในพื้นที่นำร่องและในระดับชุมชน และหมู่บ้านภายใต้ Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ ของส่วนราชการเป็นลำดับแรก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์และตระหนักถึงความสำคัญ เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งให้ความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัณาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖ (สกล) ๔๔๔ (ชัยพล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.soc.go.th

บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

๑. สำเนาหนังสือกระทรวงกลาโหม ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๗/๖๒๗ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๑๐๐๕/๘๐๗๒ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด่วนที่สุด ที่ กก ๐๒๐๒/๑๘๖๙ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงพลังงาน ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๕๑๐/๑๙๑ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๘.๒/๓๐๔๔ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙
๖. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด่วนที่สุด ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๒๙๒๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๓๕/๑๔๙๓ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙
๘. สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๙๒๔.๐๕/๑๖๒๘ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙
๙. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๓๐๙/๑๙๒๙ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙
๑๐. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๒๙๒๒ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙
๑๑. สำเนาหนังสือสำนักงานงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๙/๕๐๙ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙
๑๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๔/๒๔๗๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ
(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๘. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๙. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๐. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๑. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๑๓. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๔. เลขาธิการคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

บันทึก

ที่ นร ๐๕๐๕/๑๗๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๖๑๖๓ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตามที่ได้ยืนยันมติคณะรัฐมนตรี (๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙) เกี่ยวกับเรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) มาเพื่อทราบ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

โดยที่ช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศที่ระบุในหนังสือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีการพิมพ์คลาดเคลื่อน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงขอแก้ไขให้ถูกต้อง จากเดิม “แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)” เป็น “แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์วิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖ (สกล) ๔๔๔ (ชัยพล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.soc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๔/ ๖๕๓

ว.ค. ๙๓
วันที่ ๒๙ มี.ค. ๖๙
เวลา ๑๕.๑๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส19576

รับที่ : ๖5141/59

วันที่ : 29 มี.ค. 59 เวลา: 15:07

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ผลการดำเนินการตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
๓. แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) และ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

๑.๑.๑ ในการประชุมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเห็นชอบกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.

๑.๑.๒ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ลงนามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติรับทราบความคืบหน้าการดำเนินโครงการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมอบหมายให้

(๑) กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการ และให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการดังกล่าวด้วย

(๒) ให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงพลังงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดหาเตาเผาขยะให้แก่ชุมชนหรือท้องถิ่น ต่อไปด้วย

๑.๒.๒ ในการประชุม...

๑.๒.๒ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีมติรับทราบ แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และมอบหมายให้

(๑) กระทรวงมหาดไทยประสานสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแนวทาง วิธีการ ในการกำจัดขยะมูลฝอยให้ประชาชนได้รับทราบ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ที่มีการสร้าง ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย เพื่อให้สามารถบริหารจัดการปัญหาขยะในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ร่วมกับ กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปรมาณ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการขยะของประเทศในภาพรวมทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงการกำหนดให้ มีกลไกเพื่อบูรณาการการแก้ปัญหาขยะในภาพรวมให้เป็นเอกภาพ และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วนำเสนอ คณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๓ การดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๓.๑ การขับเคลื่อนการดำเนินการตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตราย มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) จังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ระยะ ๕ ปี และเสนอกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอำนวยการ กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

(๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำและเผยแพร่หลักเกณฑ์ วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเพื่อสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อาทิ หลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยการฝังกลบ อย่างถูกหลักสุขาภิบาล หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่กำจัด ขยะมูลฝอยชุมชน โดยการหมักปุ๋ย หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่ กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยเตาเผา

(๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ ด้านจัดการขยะมูลฝอยภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑๑ โครงการ วงเงิน ๖๓๗ ล้านบาท

(๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการจัดสรร งบประมาณภายใต้งบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการ ขยะและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งสิ้น ๓,๑๒๒.๘๓ ล้านบาท ประกอบด้วยงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับ จังหวัด จำนวน ๒,๖๔๘.๓๗ ล้านบาท และงบประมาณของหน่วยงานส่วนกลาง จำนวน ๔๗๔.๔๖ ล้านบาท

๑.๓.๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ตามที่กำหนดใน Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๒ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำนักงานงบประมาณ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ เพื่อกำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินงานแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พิจารณาร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

(๒) ยกร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) โดยบูรณาการแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ทั้ง ๗๗ จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) เพื่อให้มีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในภาพรวมของประเทศที่มีประสิทธิภาพโดยทุกจังหวัดมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ในการประชุม เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๓) แจ้งเวียนร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณ พิจารณาให้ความเห็นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

(๔) จัดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน และภาคประชาชน เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมรามา การ์เดนส์ กรุงเทพมหานคร

(๕) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นชอบต่อร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๑.๓.๓ ในคราวการประชุม คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีมติ

(๑) รับทราบผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

(๒) เห็นชอบกับร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษเสนอ

(๓) มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ นำร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อผลักดันในเชิงนโยบายระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย

กำกับดูแลให้...

กำกับดูแลให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) และจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อขอตั้งงบประมาณรายปีในการจัดการ ขยะมูลฝอย ต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๔ กำหนดว่า “เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยในทุกพื้นที่เป็นไปอย่างมีระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บท ตามระยะเวลาที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด”

๒.๒ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) จัดทำขึ้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศที่มี ประสิทธิภาพ และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

๓. ความเร่งด่วน

เพื่อให้มีกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวม ของประเทศ สำหรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และกฎหมาย

๔.๑ ผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๔.๑.๑ ขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วประเทศทั้งหมด ๓๐.๕ ล้านตัน ได้รับการจัดการแล้ว ๒๐ ล้านตัน หรือ ร้อยละ ๖๖ โดยขนย้ายไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ในพื้นที่เดิมหรือพื้นที่อื่น สนับสนุนให้เอกชนแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง/พลังงานไฟฟ้า นำส่งเป็นวัตถุดิบให้โรงงาน ปูนซีเมนต์ หรือส่งไปเตาเผา

๔.๑.๒ การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม

(๑) กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินกิจกรรม ๑ จังหวัด ๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๘๘ แห่ง

(๒) จังหวัดมีการกำหนดพื้นที่ตั้งสถานที่รวบรวมของเสียอันตราย จำนวน ๘๓ แห่ง ทั่วประเทศ โดยมีการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ส่งไปยังสถานที่รวบรวมของเสียอันตรายแล้ว ๔๒ แห่ง ในพื้นที่ ๓๙ จังหวัด สามารถส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเสียอันตราย ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการของ เอกชนแล้ว ๑๗๔ ตัน

(๓) ส่งเสริม...

(๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการในรูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (cluster) ในแต่ละจังหวัด โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๑๕ โครงการ วงเงินรวม ๒,๖๔๘.๓๗ ล้านบาท คาดว่าจะสามารถจัดการขยะมูลฝอยได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๒.๑๘ ล้านตัน

(๔) ส่งเสริมเอกชนให้มีส่วนร่วมในการลงทุนก่อสร้าง และเดินระบบการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน โดยเปิดดำเนินการแล้ว ๒ แห่ง คือ เทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และอยู่ระหว่างการก่อสร้าง จำนวน ๔ แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เทศบาลตำบลแม่ขี้ จังหวัดพัทลุง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย

๔.๑.๓ การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

(๑) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างกฎหมาย กฎระเบียบ และแผนการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อาทิ

(๑.๑) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. และร่างกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

(๑.๒) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๑.๓) แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๑.๔) ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

(๒) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๘

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม สำหรับการประกอบกิจการบางประเภท มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

(๔) ประกาศคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ๒ ฉบับ ได้แก่ หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณมูลค่าของโครงการการลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๘ และหลักเกณฑ์และวิธีการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการที่มีวงเงินมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๑.๔ การสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย

(๑) กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการ “เมืองสะอาด คนในชาติมีสุข” เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ การคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัด

(๒) รณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกในทุกวันที่ ๑๕ และ ๓๐ ของเดือน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐกิจ ๑๖ หน่วยงาน ซึ่งสามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้แล้ว ๓๖ ล้านใบ (ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๕๙)

(๓) กำหนดให้

(๓) กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรู้โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกสร้างวินัยในสถานศึกษา อาทิ โรงเรียนเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวน ๑๔๐ โรงเรียน โรงเรียนปลอดขยะ zero waste school จำนวน ๑,๐๓๒ โรงเรียน และสนับสนุนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน โรงเรียนต้นแบบปลอดขยะ zero waste จำนวน ๑๒ แห่งทั่วประเทศ

๔.๒ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๔.๒.๑ กรอบแนวคิด

(๑) ลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ ๓Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิต รวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป

(๒) ส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม

(๓) ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๔.๒.๒ เป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)
มีดังนี้

(๑) ขยะมูลฝอยชุมชน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๔

(๒) ขยะมูลฝอยตกค้าง ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างของปี ๒๕๕๘ ภายในปี ๒๕๖๒

(๓) ของเสียอันตรายชุมชน ได้รับการรวบรวม และส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๔

(๔) มูลฝอยติดเชื้อ ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๓

(๕) กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย เข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๓

(๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ภายในปี ๒๕๖๔

๔.๒.๓ มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

(๑) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด โดยสนับสนุนและขยายผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่บ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด สนับสนุนการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เลือกใช้วัสดุที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ลดของเสีย...

ลดของเสียในขั้นตอนการผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานนานขึ้น สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้หลายครั้ง เพื่อให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable consumption and production)

(๒) มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด ดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แนวทางการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

(๒.๑) การเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บ และขนส่งขยะมูลฝอย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาระบบและดำเนินการรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท โดยเฉพาะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม และเพียงพอต่อปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอย สนับสนุนให้มีการจัดระบบผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย ร้านค้าของเก่าและเครือข่ายกิจกรรมรีไซเคิลชุมชน จัดให้มีระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์เมื่อหมดอายุการใช้งานตามหลักการขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต เป็นต้น

(๒.๒) การเพิ่มศักยภาพการกำจัดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย ซึ่งประกอบด้วย การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้าง สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ จัดให้มีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) กำจัดขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่ลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบคัดแยก ระบบหมักปุ๋ย เตาเผา การฝังกลบ ส่วนการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเป็นพลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้า การผลิตก๊าซชีวภาพ (Biogas) เป็นต้น ถือเป็นผลพลอยได้และเป็นแรงจูงใจให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน จัดให้มีสถานที่รวบรวมและจัดการของเสียอันตรายชุมชน การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้ออย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดระบบกำจัดขยะมูลฝอยสำหรับพื้นที่เฉพาะ เช่น พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น

(๒.๓) พัฒนากฎหมาย แผน มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์ปฏิบัติ เพื่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตรายชุมชน กากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ โดยพัฒนากฎหมายใหม่ เช่น ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เป็นต้น การปรับปรุง ออกกฎระเบียบตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น รวมถึงเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

(๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่การลดการเกิดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ การคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย พัฒน่องค์ความรู้ รูปแบบเทคโนโลยี การบำบัด/กำจัดขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย รวมถึงวัสดุทดแทนวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์กำจัดยาก พัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายโดยใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ และกลไกทางสังคม

๔.๒.๔ การจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่

การจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ความรุนแรงของสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิม ศักยภาพ

ความพร้อมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลัก เมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงส่งขยะมูลฝอยเข้ามาจัดรวม การยอมรับของประชาชนในพื้นที่ เป็นพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ถูกกำหนดในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีรูปแบบเป็นกลุ่มพื้นที่ ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (Model L) รองรับปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน มากกว่า ๓๐๐ ตัน/วัน/กลุ่มพื้นที่ และรัศมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตร

(๒) กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (Model M) รองรับปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน อยู่ระหว่าง ๕๐ - ๓๐๐ ตัน/วัน/กลุ่มพื้นที่ และรัศมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตร

(๓) กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (Model S) รองรับปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน น้อยกว่า ๕๐ ตัน /วัน/กลุ่มพื้นที่ และรัศมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่เกิน ๓๐ กิโลเมตร

(๔) สถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย (Transfer Station) เพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยรอการขนส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เกินกว่า ๓๐ กิโลเมตร

(๕) พื้นที่ที่จัดการขยะมูลฝอยของตนเอง (Stand Alone) เป็นพื้นที่ห่างไกล อาทิ พื้นที่เกาะ พื้นที่สูง พื้นที่หุบเขา ไม่สามารถส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม จำเป็นต้องจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยแยกเฉพาะในพื้นที่ตนเอง

ซึ่งจากการประเมินเบื้องต้น มีกลุ่มพื้นที่ที่มีลำดับความสำคัญ จำนวน ๓๔๙ กลุ่มพื้นที่ สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้ประมาณ ๔๒,๐๕๑ ตัน/วัน

๔.๒.๕ หน่วยงานดำเนินการ

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในระดับพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

(๒) หน่วยงานส่วนกลาง โดยมีหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานประกอบด้วย

(๑.๑) หน่วยงานหลัก ๔ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑.๒) หน่วยงานสนับสนุน ๘ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานกฤษฎีกา และกระทรวงกลาโหม

(๑.๓) ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ

(๑.๔) ภาคประชาชน องค์กรชุมชน หรือประชาสังคม

๔.๒.๖ การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

(๑) กลไกการขับเคลื่อน

(๑.๑) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ และบูรณาการความร่วมมือการทำงานของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๑.๒) ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ได้แก่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การกำกับดูแล การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ (Code of Practice) ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และระบบงบประมาณ

(๒) การติดตาม...

(๒) การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

(๒.๑) คณะกรรมการกำกับและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและแผนงานภายใต้แผนแม่บทฯ ในภาพรวมของประเทศ และรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี

(๒.๒) คณะกรรมการกำกับและขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ติดตามประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของจังหวัด และรายงานผลต่อคณะกรรมการกำกับและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ รับทราบผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

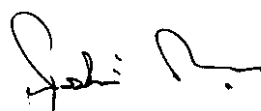
๕.๒ เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)

๕.๓ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กำกับดูแลให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อขอตั้งงบประมาณรายปีในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๙๓

มติ ครม. วันที่ 20 กันยายน 2558

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ”

ตามแนวทาง “ประชารัฐ”

ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๓๕๒๕๕

สำนักงานรัฐมนตรี ทส.
ที่ ๖๖๒๔
วันที่ 22 ก.ย. 2559
เวลา 10.51 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๔/๑๘๘๙
ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด่วนที่สุด ที่ กก ๐๒๐๓/๔๖๕๙
ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๙
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงพลังงาน ด่วนที่สุด ที่ พน ๐๕๑๐/๔๔๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๔/๑๕๓๑๑ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๒๐๔.๔/๓๓๑๙ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๓๕/๓๖๗๙ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙
๖. สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๙๒๔.๐๕/๓๙๙๘ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๓๐๙/๔๔๘๙ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙
๘. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๑๘/๗๖๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙
๙. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๔/๕๕๑๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

ตามที่ได้เสนอเรื่อง แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี
(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ไปเพื่อดำเนินการ รวม ๒ ข้อ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ เห็นชอบทั้ง ๒ ข้อ ตามที่กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชี
แนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัธ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๒ (ณัฐยานันท์), ๔๔๒ (เฉลิมขวัญ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ”
ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๘. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๑. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๑๒. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๔/ ๑๕๕๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส21238 ส. ๕๐ สด ๑/๒๕3
รับที่ : ส13175/59 สด ๒๔๕๓๙
วันที่ : 24 ส.ค. 59 เวลา : 14:41 14.๕๕๓

๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๖๑๖๓

ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๓. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๗๓๕๑

ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๔. แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) และ (๑๓) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และให้เร่งรัดการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งในพื้นที่นำร่องและในระดับชุมชนและหมู่บ้าน ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนราชการเป็นลำดับแรก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการด้วย (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓)

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดการประชุมหารือ การจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒ ครั้ง ประกอบด้วย ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ อาคารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมหารือฯ ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กรุงเทพมหานคร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ อาคารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมหารือฯ ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วลงมติว่า

๑.๒.๑ เห็นชอบกรอบแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ที่เสนอโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษ ร่วมพิจารณาปรับแก้ไขแผนปฏิบัติการฯ ตามความเห็นที่ประชุมฯ

๑.๒.๒ เห็นควรให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงาน นำเสนอแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นหน่วยงานผู้เสนอ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานชี้แจงแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ต่อคณะรัฐมนตรี

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) และ (๑๓)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยเร็ว จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและกฎหมาย

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๔.๑ กรอบการดำเนินงาน

การดำเนินงานในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพนั้น สามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะมูลฝอยและมีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ครัวเรือน สถานที่ราชการ สถานที่สาธารณะ และสถานประกอบการ ระยะกลางทาง คือ การเก็บ และขนที่มีประสิทธิภาพ และระยะปลายทาง คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีประสิทธิภาพ แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) เป็นแผนปฏิบัติการในระยะสั้น จึงมุ่งดำเนินการใน ๒ ระยะแรกเท่านั้น ได้แก่ ระยะต้นทาง คือการลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางบนพื้นฐานแนวคิด 3R เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยและขยะอันตราย โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและขยะอันตรายกลับมาใช้ประโยชน์ และเพื่อเพิ่มมูลค่าที่ระยะต้นทาง และระยะกลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บ และขน ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและสอดคล้องกับสถานการณ์ขยะในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอย ในระยะปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

๔.๒ เป้าประสงค์

- ๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทางลดลง
- ๒) ขยะอันตรายได้รับการคัดแยกเพิ่มขึ้น
- ๓) มูลฝอยติดเชื้อและกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

๔.๓ ตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์

- ๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทาง ลดลงร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๒) ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ มีการจัดตั้ง “จุดรวมขยะอันตราย” อย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ ๑ แห่ง
- ๓) ร้อยละ ๘๕ ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- ๔) ร้อยละ ๗๐ ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔.๔ มาตรการ

เพื่อให้เกิดการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ การดำเนินการจึงต้องครอบคลุมการจัดการ ทั้ง ๓ ระยะตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยมีแนวทางในแต่ละมาตรการ ประกอบด้วย

๑) มาตรการลดและคัดแยกที่แหล่งกำเนิด

สนับสนุนและขยายผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่บ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย การเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด

๒) มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัด ดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวม และการขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดต่อไป ผลักดันให้มีสถานที่รวบรวมและจัดการขยะอันตราย สถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้เพียงพอ โดยสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย

๓) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ

สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่การลดการเกิดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสถานบริการต่าง ๆ การคัดแยกขยะมูลฝอย จนถึงการจัดขั้นสุดท้าย พัฒนาองค์ความรู้รูปแบบเทคโนโลยีการบำบัด/กำจัดขยะมูลฝอย พัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

๔.๕ กลยุทธ์

จากสถานการณ์ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานเดียว หรือแก้ไขโดยใช้มาตรการด้านใดด้านหนึ่ง แต่จำเป็นต้องอาศัยมาตรการที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างบูรณาการ ในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ โดยจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ “แข็งขัน” และกลไกที่ “แข็งแรง” จากหน่วยงานในทุกภาคส่วน โดยมีความสอดคล้องทางนโยบายและการสอดรับ โดยแผนปฏิบัติการนี้ ได้กำหนดให้มีกลยุทธ์ทั้งสิ้น ๕ กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

สนับสนุนและขยายผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอย มุ่งเน้นระยะต้นทางและกลางทาง คือ การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะส่งเข้าสู่สถานที่กำจัดด้วยกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การคัดแยกขยะมูลฝอยตามประเภทต่างๆ ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล เพื่อสามารถนำขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เป็นการลดภาระในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดระบบการเก็บรวบรวม และขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดต่อไป โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑) การคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนที่สามารถใช้ประโยชน์ได้กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมดำเนินการ ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ซึ่งประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคการศึกษา และภาคศาสนา ดำเนินการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้คัดแยกรายย่อย เช่น ชาเล้ง ร้านรับซื้อของเก่า เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกจากแหล่งกำเนิด

๒) การส่งเสริมและสนับสนุนการลดปริมาณขยะมูลฝอยประเภทบรรจุภัณฑ์ที่กำจัดยาก มีมาตรการสนับสนุน “ภาคเอกชน” ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และกำจัดได้ง่าย ลดปริมาณการใช้ พลาสติก โฟม หรือวัสดุที่ย่อยสลายยาก รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้บริโภคลดการใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ยากผ่านมาตรการทางธุรกิจ

๓) ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย ปรับปรุง/จัดหาเครื่องจักร อุปกรณ์ สถานที่เก็บรวบรวม และยานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และเหมาะสม รวมทั้งต้องมีการวางรูปแบบระบบเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท หรืออาจกำหนดเวลาการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขยะอันตรายถือเป็นขยะมูลฝอยประเภทที่มีข้อควรคำนึงหลายประการ ได้แก่ ระยะเวลาการเก็บขยะอันตรายไว้ สถานที่รวบรวมขยะอันตราย ถ้าจัดการไม่เหมาะสมจะส่งผลโดยตรงต่อการปล่อยสารเคมีที่ส่งผลเสียอย่างยิ่งต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีการจัดการโดยเฉพาะ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑) การส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะอันตรายโดยชุมชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒) การเก็บรวบรวมขยะอันตรายภายในชุมชน และส่งไปยังสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรจุไปกำจัดตามหลักวิชาการต่อไป

กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ อาทิ สถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย คลินิกรักษาโรค สภากาชาดไทย รวมถึงสถานพยาบาลอื่น ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข และสร้างเครือข่ายการดำเนินการให้ครอบคลุมสถานพยาบาลทุกประเภท รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

กลยุทธ์ที่ ๔ การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้มีการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ในโรงงานอุตสาหกรรม โดยเป็นการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรม และมีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๕ การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

๑) การจัดทำฐานข้อมูลสภาพและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นปัจจุบัน

๒) เตรียมความพร้อมในการจัดทำระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในระดับประเทศ เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐)

๕.๒ มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กำกับดูแลให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๘๐ - ๓

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๔๘

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2480 – 3 โทรสาร 0 2298 5398 <http://www.pcd.go.th>

